

У разі смерті потерпілого право на одержання страхових виплат мають непрацездатні особи, які перебували на його утриманні або мали право на одержання від нього утримання, а також дитина, яка народилася протягом не більше як десятимісячного терміну після його смерті [1].

Сьогодні в Україні разом із трансформацією економіки відбувається створення системи соціального захисту населення з метою компенсації негативних проявів ринкової економіки. Створено необхідні умови для нормального її функціонування, постійного доповнення і вдосконалення.

Але разом із цим у соціальній сфері виявляються риси її недосконалості та невідповідності сучасним потребам людей (це стосується співвідношення між мінімальною заробітною платою, розміром пенсій, стипендій та прожитковим мінімумом). Тому перед державою стоять першочергові завдання переходу від надання пільг та дотацій до адресної грошової допомоги, створення умов для досягнення розміру прожиткового мінімуму до розміру середньої заробітної плати тощо.

Література

1. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», прийнятий 23.09.1999 р. № 1105-XIV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 46. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
2. Макарова Г. С. Особливості нарахування і виплати допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності / Г. С. Макарова // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2016. – № 1 (01). – С. 105-111.

Анастасія Юріївна Гончаренко – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Олена Анатоліївна Лук'янихіна** – завідувач кафедри
соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

КОРУПЦІЯ ЯК АСОЦІАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЗЛОЧИН

Корупція – це складне негативне явище, що пронизує усі сфери суспільного життя. У зв'язку з тим, що природа цього явища поєднує і моральні, і соціальні, і правові, й економічні причини, прояви і наслідки корупції мають підвищену небезпеку для суспільства і вимагають пошуку дієвих механізмів щодо її зменшення.

Юридично-формальний зміст корупції визначений у Ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції» як використання особою..., наданих

їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [1].

Питанням дослідження корупції як явища соціально-економічного характеру приділено увагу у роботах Н. Кузнецової, О. Дудорова, В. Комісарової, В. Панкратової, П.Пушкаренка, К. Футея та інших. Акцентуючи увагу на економічній природі виникнення й існування корупції, І. Мазур [2] визначив останню як складне соціально-економічне (асоціальне) явище, що виникає у процесі реалізації тіньових економічних відносин між посадовими особами та іншими суб'єктами з метою задоволення особистих інтересів через комерціалізацію суспільних благ і цінностей.

Прояви корупції у роботі державного апарату спотворюють соціально-економічну політику держави і гальмують розвиток галузей економіки, суспільних відносин, які реалізуються в умовах певної економічної системи.

Корупція як соціально-економічне явище зустрічається повсюди, однак поширення і ступінь прояву цієї проблеми в різних умовах і на різних етапах розвитку країн можуть бути відмінними як кількісно, так і якісно.

Міжнародна спільнота активно досліджує прояви і стан боротьби з корупцією в Україні та в інших країнах світу. Так, на IV Всесвітньому форумі з питань боротьби з корупцією (Бразилія, червень 2005 року) Україну віднесли до країн, де масштаби корупції є найбільшими. Міжнародна правозахисна організація «Transparency International» щорічно формує рейтинг країн світу, використовуючи показник Індексу сприйняття корупції (CPI). У 2017 році Україна зайняла 130-те місце серед 180 країн і отримала 30 балів, у 2013 році це було 144-те місце і 25 балів [3].

Звичайно, є деяке покращення позицій України у рейтингу, але реальний стан речей характеризує високий рівень корупції, незважаючи на зроблені кроки щодо формування структур протидії корупції і удосконалення законодавчої бази для забезпечення реалізації цього процесу.

Причинами поширення корупційних проявів в Україні можна назвати відсутність прозорості і відкритості у більшості процесів і механізмів державного управління, зокрема під час приватизації. На початковому етапі реформування економічного базису формування

соціальних груп власників і підприємців відбувалося на основі перерозподілу доходів та державної власності, а не на базі збільшення продукту як результату підприємницької активності. Також взаємозалежними процесами було збільшення кількості службових злочинів на тлі економічної кризи в країні і поширення організованої злочинності. За даними Transparency International, обсяги корупції в Україні за 2007 р. збільшилися на 7% і сягали рівня 30% (майже в 2 рази більше ніж в Росії), а найбільш корумпованими було визначено парламент, політичні партії, суди та міліцію [5].

Одним із елементів корупції є благодійна допомога і благодійні фонди. Найбільш криміналізованими, враженими корупцією є сфера стосунків у кредитно-фінансовій, банківській системах, зовнішньоекономічній діяльності, системі енергозабезпечення і охорони здоров'я

Безумовно, службові злочини призводять до негативних економічних наслідків у бюджеті, зменшуючи дохідну і безпідставно збільшуючи видаткову частини бюджету. При цьому суспільство несе не лише кількісні, а й якісні втрати і виникає небезпека для макроекономічної стабільності, а потім і гальмування інвестиційних процесів і розвитку [6].

Ще одним аспектом прояву корупції є злиття корумпованих державних чиновників різного рівня і тінювих економічних структур, формування прагнення впливати на прийняття економічних і політичних рішень. Отримання доступу до важелів державної влади може загрожувати безпеці країні і змінювати вектор державного регулювання на користь зацікавлених осіб або груп [7].

Отже, корупція являє собою багатогранне негативне явище, яке з одного боку, має економічне підґрунтя, а з іншого, – сформоване соціальними, психологічними, організаційно-правовими та іншими причинами і проявляється в усіх сферах суспільного життя. У зв'язку з цим для зменшення корупційних проявів і їх негативних наслідків як для суспільства, так і для країни в цілому, необхідно підняти рівень розвитку економіки до таких показників, коли державні механізми у поєднанні з ринковими інструментами здатні розв'язувати проблеми, не підміняючи відсутні або недієві механізми корупційними; удосконалити нормативно-правову базу забезпечення економічної безпеки як складової національної; сформувати чіткий і прозорий механізм подолання корупції через спрощення процедур реєстрації і ведення бізнесу для унеможливлення використання чиновницьких бар'єрів для збагачення; формувати етично-правову культуру у суспільстві до неприйняття норм корупційної поведінки її членами; дотримуватись виконання норм і вимог законодавства на усіх рівнях і усіма визначеними суб'єктами.

Література

1. Закон України «Про запобігання корупції» // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 49. – ст.2056
2. Мазур І. Корупція як інститут тіньової економіки / І. Мазур // Економіка і право. – 2005. – № 8. – С. 34-38.
3. Індекс корупції CPI-2017. – назва з екрану. – [електронний ресурс]. – режим доступу: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-koruptsiyi-cpi-2017/>
4. Багрий-Шахматов Л. В. Уголовно-правовые и криминологические проблемы коррупции, теневой экономики и борьбы с ними: Учебное пособие. – Одесса: Латстар, 2001. – С. 229.
5. Економічна безпека [Текст] : навч. посіб. / за ред. З. С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647с.
6. Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – С. 368-382.
7. Предборський, В. А. Детінізація економіки у контексті трансформаційних процесів. Питання теорії та методології [Текст] : моногр. / В. А. Предборський. – К. : Кондор, 2005. – 614 с.

Марина Ігорівна Іваненко – студентка IV курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Світлана Анатоліївна Петровська** – викладач
кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ТА ВЛАСНИКІВ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

З метою підвищення рівня правової свідомості громадян та стимулювання правомірної поведінки працівників і роботодавців в галузі безпеки праці законодавством передбачено застосування різних видів відповідальності.

Закон України «Про охорону праці» № 2694-ХІІ від 14 жовтня 1992 року (в останній редакції від 20.01.2018 року) передбачає, що за порушення законів та інших нормативно-правових актів про охорону праці, створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці, а також представників профспілок, їх організацій та об'єднань винні особи притягаються до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної та кримінальної відповідальності. Притягнення до відповідальності посадових осіб і працівників за порушення законів та інших нормативно-правових актів з